

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

's-Gravenhage, 2 Februari 1950

No.: 78881

Bijl.: een

Betr.: Overzicht no.12

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van Overzicht no.12 van mijn Dienst, afgesloten per 23 Januari 1950.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Nemens deze,

~~J.B. Crabbendam.~~

AAN: Alle Politieverbindingen.

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Overzicht no. 12, 1949

I N H O U D

I.	Communisme Internationaal	blz.	1
II.	Activiteit C.P.N. (De Waarheid)	"	9
III.	Neven- en mantelorganisaties der C.P.N.	"	20
IV.	Andere groeperingen	"	26
V.	Indonesië	"	28

INDEX a.

Paul de Groot over toenadering tot het "socialistische Oost-Duitsland"		blz. 1
Toespelingen van C.P.N.-woordvoerders op mogelijke zuivering in de partij	en "	1 2
De zelfcritiek van de C.P.N. en de opvattingen van Moskou dienaangaande	"	3
Critiek van Theun de Vries in "De Waarheid" achteraf onjuist verklaard	"	3
"Vereniging der Vrienden van Tito" door het officiële partijblad der communistische partij van Zuid-Slavie als onbetrouwbaar aangeduid	en "	3 4
Jan Schalker over de overeenstemming van Trotskisme en Titoïsme	"	4
Toespraken van vreemdelingen tijdens de communistisch georiënteerde vredesdemonstraties in Nederland	"	5
Nabeschouwing op het Nationaal Vredescongres te Amsterdam	"	5
G.J.Harmsen over strijdmiddelen tegen het "Staats-Kapitaal"	"	6
Communistische activiteit in West-Europese havencentra tegen wapentransporten uit Amerika	"	6
"De Waarheid" over de in Nov.'49 te Peking gehouden Vakverenigingsconferentie van het W.V.V.	en "	7 8
Verheerlijking van de partisanenstrijd door de communisten	"	8
De Aziatische Vrouwenconferentie te Peking	"	8
Stalin-verheerlijking in een speciaal nummer van het Kominform-weekblad	en "	8 9
De Partijconferentie der C.P.N. d.d. 23 en 24 December 1949 gehouden	e.v.	9
Scherpe critiek op alle gelederen der partij	en "	9 10
Onbevredigende exploitatie van het dagblad "De Waarheid" erkend	"	10
Ledenwerfactie en abonné-werving aangekondigd	"	10
Solidariteit van de C.P.N. met de Duitse Democratische Volksrepubliek bepleit	"	11

INDEX b.

De C.P.N. aan de kop van de Vredesbeweging; de partij moet geen schuilevinkje spelen	blz.12
Gebrek aan kader belemmert het ontplooiën van groter strijdvaardigheid der C.P.N.	" 13
Oorzaken, welke de teruggang van C.P.N. en "Waarheid" beïnvloedden	en " 13 " 14
C.P.N.-functionaris te 's-Gravenhage uit de partij getreden; zijn "Sowjet-vijandige houding" ten scherpste veroordeeld	" 15
Wijziging van de partij-tactiek der C.P.N.; strijd tegen halfzachtheid en burgerlijke mentaliteit	" 15
Harry Verhey constateert onvoldoende klassehaat in de partij	" 16
Frits Reuter, Organisatie-secretaris der C.P.N. beveelt desnoods politieke werkstakingen aan om de oorlogsdreiging terug te dringen; soldaten en bedrijfsarbeiders moeten hand in hand gaan	" 16
De Groot over de wervingskansen der C.P.N. onder het industrie-proletariaat in het Zuiden des lands	" 17
Propaganda voor de oprichting van bemantelde actie-comité's in de bedrijven; vooral samenwerking met niet-communistische arbeiders gezocht	" 17
De C.P.N.-bedrijfsafdelingen; meningen in de partij daarover verdeeld	en " 17 " 18
Betekenis der C.P.N.-bedrijfskranten	" 18
Partijconferentie gelast vorming van kleinere eenheden in de partij	" 18
Partijfunctionarissen worden voortaan beoordeeld naar de resultaten van hun partij-politieke arbeid	en " 18 " 19
Critiek op scholing en kaderopleiding der C.P.N.	" 19
De <u>Arbeiders-Correspondenten</u> (Arcor) van "De Waarheid"	" 19
De activiteit van het P.P.P.-fonds	" 19
E.V.C.-agitatie onder D.U.W.-arbeiders	en " 20 " 21
Aanvallen van C.P.N.-zijde op "De Vrije Katheder"; vermaning in verzoenende toon van het Dagelijks Bestuur der partij	t/m " 21 " 23

INDEX c.

De activiteit van de Arbeidersbond voor Cultuur	blz. 23
	t/m " 25
C.P.N. prijst de acties van het Schoonhoven-comité	" 25
Uitbreiding Vlam-redactie	" 26
Het P.I.-orgaan "Indonesia Merdeka"; invloed van de E.V.C.	" 28
Kadercursussen (communistiche vakbeweging) voor Indonesiërs in Nederland	" 28
Felicitatie-telegram van de "Perhimpunan Indonesia" aan Stalin	" 29
Samenwerking tussen Chinezen en Indonesiërs te Amsterdam	" 29

I. COMMUNISME INTERNATIONAAL.

Malenkov, de leider van het zogenaamde Orgburo der Communistische Partij van de Sowjet-Unie, is een machtig man in de gelederen der Stalinisten. Zou men Beria de Himmeler van Rusland kunnen noemen, Malenkov is de Bormann van het Sowjet-rijk. Hij heeft ook zitting in het Politburo, het dagelijks bestuur der partij.

Tijdens de jongste herdenking van de October-revolutie 1917 hield Malenkov een agressieve rede. Daarin werden nieuwe aanwijzingen gegeven voor het openbaar optreden der communisten over de gehele wereld. (Vide maandoverzicht no. 11-1949).

De leiders der C.P.N. betoonden ook ten deze wederom hun disciplineaire trouw aan het Kremlin. Naar het voorbeeld van Malenkov viel bij de C.P.N. eveneens een verscherping van toon ten opzichte van tegenstanders te beluisteren. De "oorlogshitsers" werden nog feller dan voorheen gelaakt en Moskou's "Vredescampagne" heeft voor de C.P.N.'ers nog meer dan voorheen het karakter gekregen van een kruistocht.

Vanzelfsprekend richtte Paul de Groot, juist teruggekeerd van achter het IJzeren Gordijn, zich bij zijn hernieuwd politiek optreden in het openbaar naar deze gewijzigde omstandigheden. Mogelijk heeft hij ook politiek gekuurd in het Sowjet-sanatorium, waar hij voor het verzamelen van nieuwe krachten beweerde te hebben vertoefd. Hij had met verschillende patienten gesproken. Meestal waren het volgens zijn zeggen partijfunctionarissen. De Groot liet in het midden of de "patienten" aan politieke of andere kwalen lijdende waren. In elk geval blijkt de politieke gezondheid van sommige zijner internationale strijdmakkers wel te zijn geschokt. Wellicht verklaart dit de recente opname van de Duitse communist Otto Grotewohl, een der voorzitters van de S.E.D., in een sanatorium van de U.S.S.R. Zijn medebestuurders en politieke tegenspelers Pieck en Ulbricht, maken het daarentegen voorspoediger. De 74-jarige Wilhelm Pieck genoot met andere groten in de communistische wereld, onder wie Anna Pauker, de eer om een verjaarsvisite op het Kremlin te mogen afleggen.

Paul de Groot achtte het bezoek van Pieck aan Moskou blijkbaar van bijzondere betekenis. Bij zijn reëntree in Amsterdam gewaagde De Groot er o.m. van, dat Oost-Duitsland wederom socialistisch is. De communisten in Nederland moesten er voor vechten "dat het socialistische Oost-Duitsland aan onze oostgrens komt te liggen".

Het Trotskisme, de oude splijtzwam van het imperialisme had afgedaan, maar, aldus De Groot, daarvoor in de plaats was het Titoïsme gekomen. Het imperialisme zou niet schromen dit middel te gebruiken om verdeeldheid in de communistische rijen te zaaien. Derhalve moest iedere verrader worden gesignaleerd en uit de partij worden gesmeten. De strijd voor een "wereld van vrede en socialisme" ging niet vanzelf. Hiervoor hadden de communisten een groot voorbeeld aan Stalin. Deze uitspraak, gevoegd bij die van andere vooraanstaande C.P.N.-functionarissen, liep kennelijk vooruit op een ook hier mogelijke zuivering van de partij. In het socialistische vaderland loopt de spanning op, getuige de wederinvoering van de in 1947 in de Sowjet-Unie afgeschaft

doodstraf, met name voor landverraders, spionnen en saboteurs (Waarheid 13-1-'50).

Harry Verhey stond in een rede te Hilversum (20-12-1949) stil bij de "verradersfiguren" Tito, Rajk en Kostov. Hij waarschuwde, dat ook dergelijke sujetten in de C.P.N. konden voorkomen. Zij zouden echter de een of andere dag toch te voorschijn treden. In een openbare cursusvergadering der C.P.N. te Deventer (18-12-1949) werd gevraagd of het waar was, dat er binnenkort in de partij een zuiveringsactie zou plaats vinden. Dit achtte de C.P.N.-woordvoerder aldaar niet mogelijk. De partij moest altijd waakzaam zijn. De door de reactie ondergeschoven leden, die in werkelijkheid Trotskisten waren, dienden te worden uitgestoten.

Nico Luirink, organisatiesecretaris van het district Amsterdam der C.P.N. merkte te Alkmaar (21-12-1949) ten overvloede op, dat de ganse reactie moord en brand schreeuwt als er in de Volksdemocratische landen een stelletje verraders opgeruimd wordt. "Het Vrije Volk" zo zeide hij, had een dag tevoren geschreven, dat Stalin in de loop van de tijd al zijn naaste medewerkers had uitgeroeid. Laten we, aldus Luirink, Stalin daarvoor dankbaar zijn, want toen de Sowjet-Unie door de Duitsers werd aangevallen waren er geen Musserts en geen Quislings in Rusland. De partij diende steeds weer te worden vernieuwd en als een oogappel te worden bewaakt.

In de hiervoren vermelde rede van de Groot te Amsterdam, gewaagde deze er nog van, dat het mooiste verjaarsgeschenk voor Stalin het bezoek was van de communisten-maarschalk Mao Tse Tung. Deze kon "kameeraad Stalin een socialistisch China aanbieden".

Bedoelde uitspraak wekte sterke herinneringen op aan Hitler's totalitair regime, dat eertijds met soortgelijke geschenken door "nationale" partijleiders werd vereerd. In het Stalinistische systeem gaat dit vergezeld van het bolsjewiseren der landen, welke in de machtsgreep van het communisme zijn gekomen.

Het uiteindelijke doel van deze bolsjewisering is, naar het zich laat aanzien, de opbouw van een groter Rusland overeenkomstig het wereldrijk, dat de Tsaristische heersers eens hoopten te stichten. Het naaste doel schijnt er in gelegen te zijn eenheid naar Russisch model te brengen in de systemen van wetgeving, financiën en handelsbetrekkingen voor het gehele machtsgebied der Sowjets. Naar het oordeel van "Foreign Report" (3 Nov. 1949) is Roemenië momenteel het dichtst genaderd tot dit opgaan in een groter Sowjet-Rijk. Polen zou er het verst van zijn verwijderd. De missie van de Sowjet-Maarschalk Rokossovski, Poel van geboorte en Sowjet-Russisch staatsburger, is wellicht op de eerste plaats bedoeld om deze achterstand in te halen. De inzet was de uitbanning en later de arrestatie van de voormalige communistische partij-secretaris Gomulka. Gomulka werd niet zoals Rajk en Kostov uitgeworpen als een verrader en Titoïst, doch gediskwalificeerd wegens "onderminning van het vertrouwen der massa in de Sowjet-Unie".

Het Centraal Comité vonniste hem mede op grond van gemis aan zelfcritiek. Het begrip zelfcritiek is tot een doodoener geworden.

Het betekent nu juist het tegenovergestelde van hetgeen Lenin er oorspronkelijk onder verstond. Deze oordeelde destijds een constante bereidheid noodzakelijk om kritisch toe te zien op het werk van de partij teneinde uit haar fouten lering te trekken. De huidige leiders van het Kremlin verstaan onder het begrip "partij" uitsluitend het oppertoezicht van het Russische Politburo over alle zgn. nationale communistische partijen. Heden ten dage houdt ook zelfcritiek vóór alles in een blindelings volgen van de eenzijdig door Moskou aangegeven partijkoers. De leiders van de nationale communistische partijen hebben bij het oefenen van zelfcritiek op de eerste plaats de taak eigen gedragingen en die van hun volgelingen gelijk te schakelen met de eisen van de Sowjet-Russische partij-élite. De zelfcritiek van Paul de Groot en anderen in de C.P.N. is daarop volledig ingesteld, zoals meerdere malen aan de feiten kon worden getoetst.

Ten aanzien van Polen heeft zich in de jongste verslagperiode een incident voorgedaan, waarvan "De Waarheid" zich bij wijze van redactionele zelfcritiek heeft meester gemaakt. De in communistische kring als anti-fascist erkende Nederlandse auteur Nico Rost zou zich in zijn boek "Goethe in Dachau" in anti-Poolse zin hebben geuit. In het periodiek "Nederland-Polen" (Dec. 1949) van de gelijknamige vereniging richtte de Duitse schrijfster Suzanne Kerckhoff bij wijze van protest een uitvoerige "open brief" aan Nico Rost.

"De Waarheid" heeft het protest in "Nederland-Polen" volledig onderschreven. Achteraf heeft de redactie de geruime tijd geleden in "De Waarheid" geplaatste bespreking van het boek door haar medewerker Theun de Vries politiek veroordeeld. Deze had zich door een overwegend letterkundige beoordeling verloren in een te critiekloze bewondering.

Aan het adres van Theun de Vries werd opgemerkt, dat voor een revolutionair criticus de politieke strekking van een boek bepalend is voor zijn literaire waarde. (Waarheid 4-1-1950).

Reeds eerder werd dezerzijds vermeld, dat in Utrecht in October j.l. een "Vereniging der Vrienden van Tito" werd opgericht door George Overstegen c.s. Met betrekking daarop verdient een waarschuwing van Joegoslavische zijde te worden gereleveerd. In "Borba", het officiële orgaan van de Zuidslavische communistische partij werd op een scherpe wijze, welke de uitval van "De Waarheid" jegens dezelfde Overstegen evenaart, tegen laatstgenoemde gewaarschuwd. Volgens "Borba" beogen "de spionnen en provocateurs van Overstegen in dienst van de Kominform" met hun vereniging het nieuwe Zuidslavië en zijn ware vrienden, alsmede de oprechte volgelingen van Tito's strijd voor gelijkheid van communistische partijen en socialistische landen te compromitteren. De volgelingen van de Kominform, maakten, volgens het blad gebruik van Overstegens vereniging, die niet slechts één meester diende.

Toen, deze provocateursvereniging er volgens "Borba" niet in slaagde van de Joegoslavische autoriteiten in Den Haag erkenning te

verkrijgen als een vereniging van "Vrienden van het nieuwe Zuidslavië" begon Overstegen geruchten te verspreiden, dat Maarschalk Tito hem persoonlijk een danktelegram had gezonden voor de gegeven morele steun. Maar de Nederlandse arbeiders zouden daaraan volgens het blad geen geloof schenken. Het bewijs daarvoor was de omstandigheid dat de vereniging tot dusver slechts 15 leden telde, t.w. de groep oprichters van dit avonturiers-agentschap.

In overzicht no. 11-1949 werd dezerzijds reeds verondersteld, dat dit groepje geen aanhang van betekenis zou verkrijgen.

In West-Berlijn heeft Scholz, over wiens dissidentie in deze overzichten reeds eerder werd bericht, een Tito-partij opgericht, n.l. de "Onafhankelijk Duitse Arbeiderspartij". "De Waarheid" (19-12-1949) ontkende, mede op gezag van Heinz Renner, leider van de communistische fractie in de Bondsdag te Bonn, dat laatstgenoemde tot deze "verradersklik" zou zijn toegetreden.

Ter inleiding van besluiten van de jongste Partijconferentie der C.P.N. (zie hoofdstuk II) wijdde "De Waarheid" enkele artikelen aan "Stalins strijd tegen het Trotskisme". In een daarvan citeerde Jan Schalker een uitspraak van Manouilsky (voorzitter van de voormalige Komintern) op het XVIIIe en tot dusver laatste congres van de Sowjet-Russische partij in 1939.

"Pg. Stalin hielp de internationale communistische beweging om de contra-revolutionaire plannen van de klassevijand te ontmaskeren en te verwijderen".

Het Titoïsme en het Trotskisme als klassevijand over één kam scherende, beweerde Schalker in "De Waarheid" (16-12-1949), dat de juistheid van Manouilsky's woorden thans bleek bij de bestrijding en de vernietiging van de Tito-klik in de Volksdemocratische landen. Het gehele wapenarsenaal van de Trotskisten zeide Schalker in het Titoïsme terug te vinden, te weten: moord, sabotage, spionage, samenwerking met de geheime dienst van Amerika, complotten met de reactie in het buitenland om regeringen omver te werpen, communistische leiders te vermoorden, complotten om een nieuwe oorlog voor te bereiden, met het doel de door hen zo gehate regeringen van de Oost-Europese landen ten val te brengen en het kapitalisme te herstellen.

Al deze beschuldigingen in de overtreffende trap bewijzen eens te meer, dat de C.P.N. het parool van Moskou volgt om na Trotsky een nieuwe zondebok van het Stakinisme de woestijn in te jagen: in dit geval de in 1948 nog door dezelfde C.P.N. buitensporig verheerlijkte communistenleider Tito.

In overzicht no. 11-1949 werd beknopt gewag gemaakt van het Nationale Vredescongres, dat het Organisatie Comité van het Wereldvredescongres op 10 en 11 December j.l. te Amsterdam had belegd als

onderdeel van deze internationale communistische campagne. De Russische delegatie, die het congres zou bijwonen, kwam tengevolge van vertraging eerst na de sluiting ervan op Schiphol aan. De Sovjet-Russische afgevaardigden hebben nochtans elders het woord gevoerd in plaatselijke vredesbijeenkomsten, o.a. te Rotterdam, Den Haag, Enschede en Utrecht en op de reeds vermelde afscheidsmeeting op het Beursplein te Amsterdam. Evenals het Nationale Vredescongres werden deze bijeenkomsten kennelijk achter de schermen gestuwd door de communisten. Sommige buitenlandse gasten beperkten zich daarbij, gelet op het bepaalde in de Vreemdelingencirculaire F., geenszins tot toespraken van niet-propagandistisch politiek of sociaal gehalte.

Zo bleek tijdens het voornoemde Nationale Vredescongres te Amsterdam dat de vertaling van een toespraak ener buitenlandse gaste (i.c. de Tsjechische Fucikova) meer omvattend was dan de vreemdelinge zelf had gehouden. Aangezien deze volledige tekst niet door haar zelf doch door een ander (in het Nederlands) werd voorgelezen, heeft men waarschijnlijk gemeend zich op die wijze aan het bepaalde op grond van de genoemde Vreemdelingencirculaire F. te kunnen onttrekken.

De Sovjet-Russische professor Paladin uit Kiev merkte overigens ter openbare vredesmeeting te Rotterdam (12-12-1949) o.m. op, dat de krachten die de nieuwe oorlog willen, n.l. de Engels-Amerikaanse imperialisten, samenspannen en de aanval op de vrijheid en vrede van de volkeren voorbereiden.

Uit een oogpunt van organisatie kan het eerder vermelde Nationaal Vredescongres te Amsterdam niet voorbeeldig worden genoemd. De resolutie van het Wereldvredescomité gaf geen aanleiding tot enige gedachtenwisseling. Ook de afgeraffelde en meermalen onderbroken rede van Haakon STOTIJN in een stampvolle zaal, waar alle aanwezigen 3 uur moesten staan, werd niet door discussie gevolgd. Van de zijde van het bestuur werd geen leiding aan de besprekingen gegeven. Bovendien bleek overleg in de delegaties te hebben ontbroken. Talrijke sprekers zeiden vrijwel hetzelfde. Het was een praatcongres, waarbij danig op het sentiment van de aanwezigen werd gewerkt. Wat anders te zeggen van de jongste discussiant, die, drie jaar oud, op de arm van zijn moeder voor de microfoon om de terugkomst van "pappie" vroeg? Of van de acht scholieren tussen 10 en 15 jaar, die ieder voor zich "luide protesten" lieten horen tegen het gebruik van verouderde aardrijkskunde- en geschiedenisboeken; die "met klem" betoogden, dat zij zich zouden verzetten tegen demilitaire propaganda op de scholen; die een "dringend beroep" deden om te komen tot onderwijsvernieuwing en die zich t.a.v. de politiek op school, "door niets zouden laten weerhouden" waarbij zij "alle krachten" zouden inzetten voor het vredeswerk. Nadien moest inderhaast de samenstelling van een Vredesraad worden bekend gemaakt, het enige, magere organisatorische resultaat.

"De strijd gaat zich hoe langer hoe meer toespitsen", volgens

G.J.Harmsen, die in een openbare cursusvergadering der C.P.N. het woord voerde. Onmiskenbaar is dit juist, wanneer alleen reeds wordt gelet op de agitatie der communisten tegen de Westerse Unie e.d.

De toon van haar persorganen en sprekers werd vinniger dan ooit. Veldmaarschalk Montgomery heet "de generaal van de ondergang" aan wie het Nederlandse volk droeve herinneringen heeft. De C.P.N. stelde hem onlangs indirect verantwoordelijk voor het gruwelijk lijden in de hongerwinter, vanwege zijn falen in de slag van Arnhem. "En in de handen van deze man wil men opnieuw het lot van honderdduizenden jonge mensen leggen" (Waarheid 11-1-1950).

Harmsen voornoemd antwoordde desgevraagd dat nu de communisten de strijd hebben te voeren tegen het Staatskapitaal zij de kans krijgen om bij elke staking, hoe klein ook, de staat economisch te benadelen. Stakingen kunnen z.i. slechts gewonnen worden door actie, protestvergaderingen, optochten, agitatie, intimidatie enz., waarbij de communistische partij als de meest vooruitstrevende de leiding zal moeten geven.

In dit kader pasten de opmerkingen in "De Waarheid" om wapentransporten te weigeren. Daarbij werd diepe bewondering geuit voor het voorbeeld van Franse, Italiaanse en Duitse arbeiders. Het zou volgens het blad echter onjuist zijn, dit vraagstuk alleen voor de arbeiders van de andere West-Europese landen te doen gelden. "Ook de Nederlandse havenarbeiders krijgen met deze zaak te maken door de ligging van ons land en door het bezit van havens". Alle vredelievende krachten dienden zich te weer te stellen tegen de voorgenomen wapentransporten van de nieuwe bezetters en ze te weigeren (Waarheid 11-1-1950).

De Algemene Raad van de E.V.C. verklaarde zich ook hier, in zijn zitting van 7 Januari j.l., solidair met het C.P.N.-standpunt. Hij begroette het besluit van de Italiaanse en Franse havenarbeiders om te weigeren oorlogsmateriaal te lossen en te laden. Hij beval met klem de stichting en versterking van comité's van actie en van vredescomité's in de bedrijven aan. De eerste heetten bedoeld te zijn om "eensgezind" economische eisen der arbeiders ingewilligd te krijgen, over de hoofden der vakbondsleiders heen.

Een Rotterdams Haven-Vredescomité heeft inmiddels ook per manifest opgewekt de lossing te weigeren van de eerste schepen, welke binnenkort met wapens uit Amerika Rotterdam zouden aandoen. De communistisch gezinde Federatie van Franse Havenarbeiders richtte zich reeds een paar weken geleden tot de Amerikaanse collega's met een oproep om geen oorlogsmateriaal voor Frankrijk bestemd in te laden. In Antwerpen heeft deze agitatie zich nu eveneens op soortgelijke wijze geuit.

De C.P.N. en haar medestanders hebben tot dusverre generlei succes geboekt in de Nederlandse havens. In België was dit evenmin het geval.

Gelet op communistische agitatie t.a.v. scheepvaartcentra ware het echter niet onmogelijk, dat vanwege het Kominform consignes zijn

gegeven om binnenkort een internationale staking, voornamelijk in de West-Europese havens, te forceren. De desbetreffende internationale Beroepsafdeling van het W.V.V., in 1949 in Marseille opgericht, zou dan stellig van pas komen.

In de pers is mede op het stakingsgevaar de aandacht gevestigd. In de loop van 1949 zijn, aldus werd gememoreerd, "generale repetities" gehouden in Canada, Engeland, Frankrijk en Italië (Volkskrant 22-12-1949).

Zoals bekend werd de vakverenigingsconferentie van de landen van Azië en Australië in November j.l. te Peking gehouden onder auspiciën van het Wereldvakverbond. De communistische pers heeft het door deze conferentie opgestelde manifest eerst in de jongste weken uitvoerig vermeld. "De Waarheid" noemde het een gedenkwaardig document en prees zich gelukkig thans aan de authentieke besluiten bekendheid te kunnen geven. De burgerlijke pers zou hebben gepoogd de betekenis van de conferentie te verdraaien. In Peking werden de middelen bestudeerd voor het versterken van de banden tussen de vakbonden van Azië en de internationale arbeidersbeweging, en om een einde te maken aan het imperialistische juk, "teneinde werkelijk nationale zelfstandigheid, democratische vrijheden en verbeterde bestaansvoorwaarden voor de werkers te vinden".

De conferentie verklaarde dat de overwinningen van de democratie in de Chinese Volksrepubliek, in de Mongoolse Volksrepubliek en in het Noorden van Korea (dus uitsluitend in die gebieden, waar communisten de macht veroverd hebben), de onderdrukte volkeren van Azië inspireert in hun strijd tegen het koloniale slavensysteem van het imperialisme. De Sovjet-Unie heette "de hoop en het lichtbaken van de gehele mensheid". Het was wel niet anders te verwachten, dan dat de conferentie te Peking de Britse, Franse en Nederlandse "imperialisten", aangevoerd door het Amerikaanse imperialisme, beschuldigde van woordbreuk. Zij zouden de onderdrukte volkeren van Azië de beloofde nationale onafhankelijkheid hebben onthouden en hun hebzucht thans botvieren in economische, politieke en militaire druk.

"Deze uitplundering, deze beestachtige wreedheden" konden bij de vervolgte volkeren van Azië slechts een vastbesloten verzet opwekken, "gelijk aan het gewapend verzet van de volkeren van Frankrijk, Nederland en andere Europese landen tijdens de tweede wereldoorlog, tegen de nazi-overheerser, die deze landen koloniseerde en hun volkeren onderwierp". Viëtnam, Malakka, Indonesië, Birma, de Philipijnen en het Zuiden van Korea werden in dit verband met name als verzetshaarden genoemd.

De vakverenigingseenheid moest worden hersteld op grond van de W.V.V.-principes. De vervolgingen tegen de vakbonden en democratische organisaties in India, Japan, Iran, Zuid-Korea, Birma, Malakka en Indonesië dienden te worden gestaakt. Het manifest der Pekingeser conferentie wekte op tot de vorming van een machtig, nationaal eenheidsfront. De organisatoren van de strijd, aldus werd voorts geconstateerd, trokken uit de grote steden, wanneer actie daar onmogelijk

werd om zich te voegen bij de partizanen, om van daaruit de verdere strijd onder gunstiger voorwaarden te organiseren en de massa's te verzamelen (Waarheid 9 en 10 Januari 1956).

Ook hier kwam weer de verheerlijking van de partizanenstrijd tot uiting, welke het internationale communisme, de C.P.N. inclus, kennelijk ziet als een bruikbaar middel om de maatschappelijke orde in de niet-communistische wereld omver te werpen. Het manifest richtte zich ditmaal niet tot de "kamaraden" doch opende met de aanhef; "Werkende mannen en vrouwen van de Aziatische landen, broeders en zusters". De conferentie legde hier blijkbaar een verbinding met de medio December eveneens te Peking onder de schutse van de Internationale Federatie van Democratische Vrouwen (F.D.I.F.) gehouden conferentie van Aziatische vrouwen.

De bedoelde vrouwenconferentie was een rechtstreeks uitvloeisel van een desbetreffend besluit, genomen door het W.V.V.-congres, in Juni-Juli 1949 te Milaan. Beide samenkomsten te Peking hebben, zo dit nog nodig ware, het partijdige, communistische karakter van het Wereldvakverbond en de F.D.I.F. opnieuw aangetoond. Het W.V.V. beval arbeiders en arbeidsters o.m. aan om in de steden, waar de "witte terreur" heerste handig en soepel de juiste strijdtactiek toe te passen. Arbeidersleiders moesten overal gaan waar zich de massa's bevonden, "zelfs in vakbonden, organisaties of instellingen die door de reactionairen geleid worden". Hier werd infiltratie als strijdmiddel in nog ruimere mate aanbevolen dan in de vroegere C.P.N.-resoluties over vakbondspolitiek.

In een pathetisch gestelde oproep richtte de Aziatische vrouwenconferentie voornoemd zich speciaal tot de moeders in Frankrijk, Engeland en Nederland, wier zonen werden weggenomen om de Oosterlingen te onderwerpen en de winsten voor de "westelijke beschaving" te verdedigen. Ook hier voerde Moskou's "vredescampagne" de boventoon. Als een ander onderdeel daarvan kan worden gezien een opwekking van het Bureau van het Wereldvredecongres te Parijs. Het richtte zich tot alle parlementen met het voorstel de volgende punten te bespreken: beëindiging van de bewapeningswedloop en verlaging van de militaire budgetten, het buiten de wet stellen van de atoomwapens, beëindiging van de gewapende interventie in Indonesië, Malakka en Indo-China en het onmiddellijk openen van besprekingen onder internationaal toezicht, het stopzetten van de onderdrukking van vredesvrienden en tenslotte het sluiten van een vredespact tussen de vijf grote mogendheden in het kader van de Verenigde Naties.

Het Bureau o.l.v. Prof. Joliot-Curie besloot het Wereldcomité voor zijn derde plenaire zitting bijeen te roepen in April 1950.

Het Kominform-orgaan "Voor een duurzame vrede, voor een volksdemocratie", dat gewoonlijk elke Vrijdag uitkomt, verscheen op Woensdag 21 December ter ere van Stalin's zeventigste verjaardag met

een speciaal nummer, uitsluitend gewijd aan "Kameraad Stalin, Groot Leider en Leraar, Voortzetter van Lenin's Onsterfelijke Zaak". Geopend werd met een huldigingsadres van twee kolommen druks, opgesteld namens het Centraal Comité van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie (Bolsjewieken) en de Raad van Ministers der U.S.S.R. Daarin werden alle denkbare geniale eigenschappen toegeschreven aan de "Grote Stalin", de grote coryphee van de wetenschap, de grote architect van het Communisme, de onbevreesde revolutionnair, de brillante theoreticus en voortreffelijke organisator, het militair genie etc. Zijn werken over nationale en koloniale vraagstukken verlichtten als een stralende toorts het pad van de nationale bevrijdingsbeweging der volkeren in de koloniale en afhankelijke gebieden. De kolossale successen der strijders voor de vrede, democratie en socialisme ontleenden hun luister aan de revolutionnaire gedachte van Lenin-Stalin. "Alle rechtschape volkeren op aarde en toekomstige generaties zullen de glorie zingen van de Sowjet-Unie, van Uw naam, Kameraad Stalin, als de redder van de beschaving der wereld van de fascistische pogrom-makers", aldus het adres.

In bovengenoemde Kominform-krant werden voorts huldigingsartikelen opgenomen van vele communistische prominenten buiten de Sowjet-Unie. De uitgave door de C.P.N. van een Stalin-biografie werd in de Kominform-krant van 21-12-1949 in een kort bericht vermeld.

Het Presidium van de Opperste Sowjet verleende Stalin op zijn 70ste verjaardag de hoogste partij-eer, namelijk de Orde van Lenin. Deze was reeds eerder aan andere partijleiders toegekend, o.a. aan Beria in Maart 1949.

II. ACTIVITEIT VAN DE C.P.N. (DE WAARHEID).

Het Partijbestuur van de C.P.N. belegde dd. 23 en 24 December j.l. te Amsterdam een strikt besloten Partijconferentie. Zij diende ter voorbereiding van het op grond van de Statuten te houden a.s. Partijcongres. Het zal zoals bekend 25 Februari 1950 te Rotterdam beginnen. De Partijconferentie heeft belangrijke aanwijzingen gegeven voor de toekomstige ontwikkeling van het C.P.N.-beleid. Tevens heeft zij gereageerd op de in het jongste verleden opgedane ervaringen, waarvan talrijke voor de partijleiding van teleurstellende aard bleken te zijn.

"DeWaarheid" noemde de Partijconferentie "een belangrijke gebeurtenis voor de Nederlandse Arbeidersbeweging". De bijna 250 partijleden, die haar bijwoonden, hebben na een met grote aandacht beluisterde inleiding van Paul de Groot en breedvoerige discussie een resolutie met algemene stemmen goedgekeurd.

De onbarnhartige critiek van de Algemeen Secretaris op beleid en activiteit van bestuurders en leden vermocht geen woord van protest uit te lokken. Alle afgevaardigden erkenden de hun door De Groot verweten ernstige tekortkomingen. Het verslag in "De Waarheid" vestigde zelfs de indruk dat alle discussianten de mening van De Groot deelden, dat

alle gelederen van de partij onjuist gewerkt hadden.

Na een terugblik op de ontwikkeling van de C.P.N. en de door haar gevoerde politiek van de laatste jaren werd een aantal plannen ontvouwd, inhoudende a.s. veranderingen op organisatorisch terrein en voorgenomen wijzigingen van het politiek beleid.

De conferentie gaf een opvallend openlijke getuigenis van de slechte positie waarin de partij verkeert. Ook de onbevredigende exploitatie van het dagblad "De Waarheid" werd ditmaal niet voor de buitenwacht verborgen gehouden.

In het algemeen kenmerkten de gevoerde besprekingen zich door een scherpe stellingname tegen het Regeringsbeleid, o.m. ten aanzien van de Westerse Unie, het Marshall-plan, de militaire bijstand der Verenigde Staten van Amerika aan West-Europa, inzake Indonesië en de in ons land gevoerde loon- en prijzenpolitiek. Gestreefd moest worden naar het betrekken van wijdere kringen der arbeidersklasse in de strijd voor de vrede; in het bijzonder de arbeiders van de P.v.d.A., het N.V.V. en de Katholieke en Christelijke arbeiders. Dit werd voor verwezenlijking mogelijk geacht, indien de C.P.N. de vredescampagne zou weten te combineren met het stellen van sociaal-economische eisen.

De leden dienden strijdvaardiger dan tevoren op te treden. De partij zou maatregelen nemen tegen alle leden, die een defaitistische, reformistische of Titoïstische houding aannamen, dan wel geen of onvoldoende geloof hadden in eigen kracht, in die van de voorstanders van de vrede of in die van de vredespolitiek der Sowjet-Unie. Aangekondigd werd een ledenwerfactie en abonné-werving ten behoeve van "De Waarheid".

De Partijconferentie heeft de voor haar belangrijkste problemen behandeld vanuit de volgende gezichtspunten, 1. internationaal. 2. nationaal. 3. partij-organisatorisch. 4. partij-tactisch.

Ad 1. Internationaal - De Partijconferentie onderschreef de jongste Kominform-resolutie (zie overzicht no. 11-1949) met het bekende zwart-wit contrast: Amerika als oorlogszuchtige wereldmacht tegenover de Sowjet-Unie als voorvechtster van de vrede en de nationale en economische onafhankelijkheid der volkeren. Joegoslavië werd in de samenvattende resolutie der Partijconferentie ondergebracht bij de handlangers van Amerika. Herhaald werd het bekende standpunt "dat de Nederlandse arbeidersklasse nooit of te nimmer oorlog (zal) voeren tegen haar medearbeiders en strijdmakkers van de Sowjet-Unie".

Ad 2. Nationaal. - Het Regeringsbeleid werd afgekeurd speciaal op de volgende in de Resolutie vastgelegde punten: deelneming van Nederland aan de diverse bondgenootschappen, aanvaarding van de Marshall-hulp, "slaafse onderworpenheid aan Amerika", steun aan het West-Duitse fascisme en de vijandige politiek jegens de Sowjet-Unie en de volksdemocratische landen; deelneming aan de "oorlogsvoorbereiding" met behulp van Amerika; invoering van de Publiek-Rechterlijke Bedrijfs Organisatie (P.B.O.) en de totstandkoming van de uitvoeringswetten op de burgerlijke staat van beleg; de verlangde levensstandaard en de te gering geachte compensatie van de door de Regering aanbevolen 5% loonsverhoging.

Ad 3. Partijorganisatie - De Partijconferentie stelde achtereenvolgens vast een verlies van partijleden, idem van Waarheid-abonné's, idem van de aanwezigheid van defaitistische, reformistische en Titoïstische elementen in de C.P.N. De noodzakelijkheid van organisatorische verbetering der partij en van een minder-theoretische scholing werden tevens in de Resolutie vermeld.

Ad 4. Partij-tactiek - Activiteit en strijdvaardigheid schoten naar het oordeel der Partijconferentie tekort; het bedrijfswerk diende te worden verbeterd; de vredesbeweging was niet populair genoeg gemaakt; de in 1950 te houden verkiezingen (voor de Prov. Staten) dienden te worden ingeleid met een lijsten-actie voor Vrede en Brood.

Reeds eerder werd dezerzijds vastgesteld, dat de C.P.N.-leiding generlei kritisch standpunt duldt t.a.v. de Sowjet-vredescampagne. Vandaar dan ook dat de Partijconferentie critiekloos de desbetreffende Kominformresolutie onderschreef en mede gebruikte als uitgangspunt voor de te voeren Partijpolitiek. Alleen de Sowjet-Unie en de met haar verbonden volksdemocratische landen, annex de Chinese Volksrepubliek, acht de C.P.N. betrouwbare, vredelievende mogendheden. In hoofdstuk I van dit overzicht werd o.m. gewezen op de door Paul de Groot betoonde solidariteit jegens de Duitse democratische Volksrepubliek, gesticht in de Sowjet-zône van Duitsland. De C.P.N. is uit hoofde van volgzzaamheid jegens Moskou gedwongen ook deze volksdemocratie het volle communistische pond te geven, omdat het Sowjet-Vredesfront door deze republiek mede wordt versterkt. De C.P.N. moet nu derhalve bij haar aanhangers de aanvankelijk door haar zelf opgeroepen en begrijpelijke weerstand overwinnen, welke het erkennen als vredespartner van deze Democratische Volksrepubliek in feite nog in de weg staat. De Groot constateerde zelf in zijn uitvoerige inleiding, dat de wonden die door Duitsland zijn geslagen niet snel geheeld worden. In "De Waarheid" (o.m. van 24-12-1949) werd reeds gepoogd de noodzakelijk geachte verbroedering voor te bereiden. De "misleide massa" diende scherp te worden onderscheiden van "de bewuste nazi-misdadigers, zowel als de rechtse S.P.D.-leiders".

De Partijconferentie verzekerde op haar beurt, dat "de Nederlandse arbeidersklasse" nooit of te nimmer oorlog zal voeren tegen haar mede-arbeiders en strijdmakers van de socialistische Sowjet-Unie. Het was een herhaling van de vroegere verklaring der C.P.N., welke ook andere Stalinistische zusterpartijen destijds vrijwel eensluidend hebben afgelegd. De C.P.N. gebruikte thans de aanduiding "de Nederlandse arbeidersklasse", ofschoon de communisten daarvan slechts een minderheid uitmaken. De partij diende zich desondanks ook in het verleden reeds gearne aan als de vertegenwoordigster van de Nederlandse arbeidersklasse. Bovendien leverde vorengenoemde ruimere omschrijving door haar onpersoonlijk karakter een tactisch voordeel voor de C.P.N. op. Zij verminderde hiermede immers de kans, dat de overheid eventueel op staatsrechterlijke of andere motieven tegen haar zou kunnen optreden.

In de resolutie werd nog vastgesteld, dat, mochten de imperialisten, ondanks de vredeswil van de grote meerderheid van het volk, ons land in de oorlog storten, dat op niets anders kon uitlopen dan een verpletterende nederlaag.

Ter toelichting bevatte de resolutie een citaat uit Malenkov's rede, dat een derde wereldoorlog niet slechts tot het graf van de afzonderlijke kapitalistische staten zou worden, maar van het gehele wereldkapitalisme. Niettegenstaande deze zelfverzekerde uitspraak dat een volgende wereldoorlog stellig rechtstreeks het bereiken van een der voornaamste strategische doelen van het wereldcommunisme nl. de ondergang van het kapitalisme tot gevolg zou hebben, verkoos de C.P.N. - naar het voorbeeld van Moskou - de zogenaamde vredelievende weg, teneinde het Nederlandse volk de gruwelijke offers van een nieuwe wereldoorlog te besparen. Elke handeling van de niet-communistische wereld ter versterking van nationale en internationale weerbaarheid werd een arbeidersvijandige daad geacht, welke de vredespolitiek van de U.S.S.R. en haar medestanders heette te saboteren.

De Partijconferentie beschouwde het als haar eerste taak deze mening te doen verbreiden. In het voorgaande hoofdstuk werd reeds gewezen op de pogingen der communisten om ook in ons land de militaire weerstandskracht te verzwakken. Vandaar bijvoorbeeld de van die kant geuite aansporing dat de Amerikaanse havenarbeiders wapentransporten naar Europa zouden verijdelen en anderzijds de oproep tot de Europese werkers om het lossen en verladen van wapenen te weigeren.

De communisten wisten uit ervaring, dat de arbeidersmassa tot heden niet warm liep voor hun plannen. De C.P.N. achtte het daarom, gelet op de verhoudingen in Nederland, nodig het als ideologisch voorgestelde oogmerk, met name actieve ondersteuning van de Sovjet-vredescampagne, te koppelen aan een materiële doelstelling, onder de leuze "Vrede en Brood". Hierin zag de C.P.N. een mogelijkheid om ook in Nederland - zij het dan indirect - een bijdrage te leveren tot de verzwakking van de weerstandskracht van het Westen ten bate van het communisme in het algemeen en van de Sowjet-Unie in het bijzonder. De Groot formuleerde het aldus: "De strijd voor het brood moet verbonden worden met de strijd voor de vrede". De vredesbeweging kon z.i. haar taak alleen vervullen als zij door vredelievende arbeidersorganisaties en organisaties van de vrouwen, de jeugd en de progressieve intellectuelen zou worden gedragen. De C.P.N. moest daarbij voorgaan met volledige inzet van al haar krachten en zonder schuilevinkje te spelen. Daarvoor was voor de partij de taak weggelegd als organisator van de volksbeweging van de vrede op te treden. Dit hield voor de C.P.N. vanzelfsprekend, zoals hiervoren vastgesteld, een scherpe afwijzing van het Regeringsbeleid in. De partij wil dit verzet in de eerstkomende tijd aanzienlijk verscherpen. In de Resolutie luidde het, dat "de reactie" het land naar een misdadig en noodlottig oorlogseventuur drijft. Het was deze "reactie", die ook in concreto werd aangevallen bij de formulering van een aantal materiële eisen en klachten. Vastgehouden moest worden aan de door de E.V.C. voorgestelde loonsverho-

ging met 10%. Door vermindering van de koopkracht, door verder doorgevoerde nationalisatie in de industrie en mechanisatie in de landbouw was de werkloosheid toegenomen. In deze voor de arbeidersklasse benarde tijden diende de partij de arbeiders zonder scheidingslijn te organiseren in hun strijd voor ietsverbetering en tegen verdere verslechtering.

De C.P.N. slaagde er echter tot dusverre nog niet in de arbeidersbevolking voor haar zaak te winnen. De bedrijfsvrede werd in het jaar 1949 maar zeer beperkt verstoord.

Door de geringe strijdbaarheid harer leden en het ontstellend gebrek aan politiek geschoold kader was de C.P.N. voor de door de Partijconferentie gestelde taak in feite niet berekend. Het is niet te verwachten, dat daarin spoedig verandering ten goede zal komen. Ook de minder gunstige positie van de E.V.C. bleek geenszins bevorderlijk voor de communistische agitatie. De C.P.N. heeft voorshands te veel interne zorgen om de in de Resolutie van de Partijconferentie noodzakelijk geachte grotere strijdvaardigheid snel te kunnen ontplooiën.

De partijorganisatie werd door de Conferentie aan een scherp kritisch oordeel onderworpen. Voor het eerst in haar naoorlogse geschiedenis gaf de C.P.N. thans openlijk toe, dat haar ledental "verontrustend" was verminderd en dat het abonnementental van "De Waarheid" was teruggelopen. Dezerzijds kon reeds eerder worden vermeld, dat die terugval aanzienlijk is. De Conferentie publiceerde geen getallen. Zeker is, dat b.v. "De Waarheid" haar lezerskring in bijna vier jaar zag slinken van omstreeks 400.000 tot beneden de 120.000 in 1949. Vanwege het partijbestuur werd onlangs vastgesteld, dat "De Waarheid" ruim honderduizend abonné's telde.

Het ledental der partij heeft nu mogelijk een dieptepunt bereikt. Vandaar het thans gevallen besluit, dat iedere afdeling tot aan het Partijcongres 20 pct. nieuwe leden moest werven en dat het totaal aantal nieuwe Waarheid-abonné's in die termijn met 2000 diende te worden opgevoerd. De Groot ontkennde, dat het ledenverlies in overeenstemming zou zijn met de politieke invloed van de partij. Het ledenverlies kon niet worden geweten aan verminderde invloed, maar de oorzaak diende gezocht te worden in de slechte organisatie van de partij. Deze verontrustende toestand moest worden opgeheven.

De teruggang van partij en krant werd door zeer uiteenlopende factoren beïnvloed. De massale oplaag van "De Waarheid" in 1945/1946 bleek in belangrijke mate te zijn bevorderd door de spontane, doch veelal oppervlakkige waardering van het Nederlandse publiek voor alles wat iets met de illegaliteit uitstaande had, dus ook voor de "De Waarheid" uit de bezettingstijd. Daarenboven was het destijds voor de meestal politiek ongeschoolde doorsnee-lezer moeilijk om het blad "De Waarheid" politiek in de kaart te kijken. Vooral in het eerste jaar na de bevrijding lezen ook vele niet-communisten "De Waarheid" naast andere destijds nog schaarse Nederlandse dagbladen. De maatschappelijke constellatie van het land werkte zulks in de hand, evenals de materiële bijkomstigheid, dat de bevolking kwistiger dan thans de dubbeltjes liet rollen.

Toen de politieke contouren verscherpten, was het niet uitsluitend maar wel verreweg het sterkst "De Waarheid", die daarvan de terugslag ondervond.

Een andere, dieper liggende oorzaak voor de terugval van partij en krant was het onderkennen van het ware karakter van het Stalinisme. Paul de Groot noch andere communistische kopfiguren zouden ooit openlijk kunnen toegeven, dat velen van partij en partijkrant werden vreemd doordat zij zich op den duur onbehaaglijk gingen gevoelen in het Moskouse klimaat van de C.P.N. Uitvloeisel daarvan waren de talrijke bedankjes voor "De Waarheid", recent o.m. als protest tegen de persoonsverheerlijking van Stalin, waaraan ook de C.P.N. en haar organen uitbundig meededen ter gelegenheid van Stalin's zeventigste verjaardag.

Een derde oorzaak kon de ook buiten de extremistische partijen en groeperingen waargenomen algemene politieke vermoedheid zijn en een daaruit voorgevloede apathie. Nog een ander en geenszins onbelangrijk symptoom was de houding van hen, die beducht bleken voor hun maatschappelijke positie en die zich deswege van partij c.q. partijkrant hebben gedistancieerd.

Zoals hiervoren vermeld heeft Paul de Groot deze teruggang trachten goed te praten met de algemene opmerking, dat de partij aan politieke invloed niet had ingeboet. De kern van de partij heette door het heengaan van halfslachtigen en meelopers meer vastberaden te zijn geworden, al werd tegelijkertijd in de critische en zelfcritische beschouwingen van de Groot e.a. veel afgedongen op het gehalte van het partijwerk. Er waren klachten over passiviteit, onderschatting van het oorlogsgevaar, te zwakke ondersteuning van de vredesbeweging etc. De strijd moest worden aangeboden "tegen het sectarisme, dat de vredesbeweging als een 'nevenorganisatie' beschouwt, of in het keurslijf van een afgesloten vereniging wil persen".

Paul de Groot achtte de solidariteit met de Sowjet-Unie in de strijd voor de vrede van het grootste belang. Met voldoening kon de C.P.N. te dien opzichte terugzien op het succes van de campagne rond Stalin's verjaardag. Dit succes zou hebben bewezen, dat de C.P.N.-politiek van "onvoorwaardelijke solidariteit met de Sowjet-Unie" weerklink in de massa vond.

Het was tot heden bij uitstek deze "massa", die de C.P.N. wilde bereiken. Zij hield bij voortdurend staande een massa-organisatie te zijn. Zij trachtte haar acties telkens weer voor te stellen als massale campagnes. Het moest de partij derhalve wel ernstige zorgen baren, dat haar ledental zo onrustbarend bleef slinken. Derhalve beoogde de C.P.N. te komen tot vernieuwing en versterking van de eigen gelederen, welke moesten samengaan met het organiseren van de massa-actie voor vrede en brood (Waarheid 27-12-1949).

De Partijconferentie heeft de slechte gang van zaken in belangrijke mate geweten aan verkeerde en verraderlijke elementen in de C.P.N. Men zou hieruit kunnen afleiden, dat het a.s. Partijcongres zich met een min of meer omvangrijke zuivering zal hebben bezig te

houden. Andere aanwijzingen duiden echter niet op zulk een drastisch optreden. De leiding van de C.P.N. zal stellig ook de schaduwzijde van een zuivering onder het oog hebben te zien. Zij heeft de door haar zelf geconstateerde numerieke verzwakking van de partij reeds pogen te corrigeren door het gelasten van een nieuwe ledenwerfactie. Het is onwaarschijnlijk, dat de opdracht om 20% nieuwe leden te werven vóór het bijeenkomen van het Partijcongres voornamelijk zou zijn bedoeld om de teruggang in ledental ten gevolge van een eventuele zuivering op te vangen. Mocht het al komen tot enigerlei demonstratieve verwijdering van ongewenst geachte elementen uit de partij dan zal het aantal geroyeerden waarschijnlijk gering zijn.

Het is aannemelijk, dat het Partijcongres een openlijke veroordeling van enige min of meer bekende figuren zal uitspreken, die tegen de centrale leiding van de partij hebben gerebelleerd om principiële, tactische of persoonlijke redenen.

Gerrit Roorda en zijn aanhangers in de "Onafhankelijke Communistische Partij" in Friesland, Jan Snel in Gouda en L.H.de Heer in den Haag, die geroyeerd werden of zelf uit de partij traden, zouden bijvoorbeeld geëigende figuren zijn om ze met enig vertoon door het Congres aan de kaak te doen stellen. De Heer voornoemd, tot voor kort partijfunctionaris in het District Den Haag, had bezwaren geuit tegen het houden van vredesbijeenkomsten, waarin een Sowjet-delegatie het woord zou voeren, omdat men z.i. aan de zaak van de vrede schade zou berokkenen wanneer "teveel" werd gesproken over de rol van de Sowjet-Unie in het vredeskamp. Het Districtsbestuur Den Haag riep hem als functionaris van de C.P.N. ter verantwoording (Waarheid 30-12-1949). Het districtsbestuur kon immers, aldus het blad, niet toestaan, dat een partijlid een Sowjet-~~vi~~andige houding aannam. Om een eventueel roeyement door zijn afdeling te voorkomen zou De Heer hebben bedankt als partijlid voordat deze afdeling zich met het geval kon bemoeien. De afdeling heeft later de houding van het voormalige lid "ten scherpste" veroordeeld. De afdeling betuigde voorts nogmaals haar onverbreekelijke solidariteit met de Sowjet-Unie als bolwerk voor de vrede en droeg haar leden op alle verbindingen met De Heer te verbreken alsmede de grootste waakzaamheid in acht te nemen tegen het binnendringen van elementen in de partij, die schadelijke opvattingen als die door De Heer verkondigd, aanhangen.

Deze houding kan, mede gelet op de besluiten van de Partijconferentie, wel als maatgevend voor de toekomstige gedragingen van de partij worden beschouwd.

Geruime tijd voor de Partijconferentie werd geconvoceerd waren er in de C.P.N. reeds stemmen, die een onverzoenlijker optreden naar buiten van kader en leden noodzakelijk achtten. De partij moest bolsjewistischer van allure worden, aldus werd meerdere malen betoogd. Kort voor de aanvang van de conferentie werd opnieuw gewaarschuwd

tegen halfzachtheid en tegen het binnendringen van een burgerlijke mentaliteit. Er was, zo werd betoogd geen middenweg doch uitsluitend een voor of tegen. Dit radicalisme werd kennelijk van bovenaf gepropageerd onder invloed van Kominform en Kremlin. Zij die in een aan de partij verwante kring propaganda hadden gemaakt voor een "derde macht" werden in December j.l. plotseling ongekend heftig aangevallen. "De Waarheid" keerde zich te dien aanzien tegen het neo-communistische maandblad "De Vrije Katheder". Het bolsjewistische geluid mocht luider in de C.P.N. opklinken dan sedert de bevrijding van ons land ooit werd toegestaan.

In het voorgaand overzicht werd dezerzijds gesignaleerd, dat de Sowjet-Unie een ander vredesgeluid liet horen dan voorheen. Het was niet meer afgestemd op de drang naar een vergelijk met het Westen doch ademde een zelfverzekerd en toenemend machtsbewustzijn (zie b.v. de strekking van Malenkovs herdenkingsrede in November 1.1. gehouden ter gelegenheid van de Russische October-revolutie van 1917). De bezoeken van de C.P.N.-partijsecretaris achter het IJzeren Gordijn hadden kennelijk gevolgen voor de partij in Nederland. De Partijconferentie besloot, blijkbaar onder het geestelijk overwicht van De Groot, om de partijtactiek te wijzigen en in overeenstemming te brengen met de jongste opvattingen van Moskou. Te dien aanzien is alles wat "De Waarheid" over de inleiding, discussies en resolutie van genoemde Partijconferentie heeft gepubliceerd van betekenis en een nauwkeurige nalezing waard.

Tweeonderdelen van de gedachtenwisseling verdienden speciale aandacht:

- 1e. een constateren door Harry Verhey, dat de partij nog niet geheel was bevrijd van de na-oorlogse verkeerde lijn. "De verdraagzaamheid bij ons is te groot. Bij ons is veelal geen klassehaat genoeg. Men moet meer arbeiders in de leidingen verkiezen. Er moet een scherpe controle worden doorgevoerd op de sociale afkomst van onze functionarissen".
- 2e. een uitlating van Frits Reuter, de Organisatiesecretaris der C.P.N. (in die kwaliteit opvolger van Verhey voornoemd). Steeds weer bleek, dat de partijgenoten in de bedrijven geen politieke opvoeding hebben gehad. Daarom moest de partij hen bij de problemen betrekken en de oplossingen door hen zelf laten vinden. De partijgenoten in het bedrijf moesten niet alleen brochures verkopen en kranten verspreiden. De bedrijfsarbeiders moesten vooral aan het front van de vrede vooraan gaan. "Dit betekent o.a. massale protesten, desnoods politieke werkstakingen om de oorlogsdreiging terug te dringen. Op de Schoonhoven-actie reageerden de bedrijven slecht. Er werden bijna geen stappen ondernomen om de protesten uit de bedrijven te ondersteunen. Deze arbeiders zagen niet de grote betekenis van het hand in hand gaan van soldaten en bedrijfsarbeiders". (Waarheid 28-12-1949).

Jan Schalker (Rotterdam) beweerde, dat de bedrijfsgroepen tot nu toe te onzelfstandig hadden gewerkt. De bedrijfskranten werden niet door hen zelf gemaakt. De partij moest er op koersen om sterk

te worden in de sleutelindustrieën in Rotterdam.

De Groot wees o.m. op de mogelijkheden, welke de C.P.N. thans in de zuidelijke provincies had. Het geloof was geen hinderpaal voor het tot stand brengen van de eenheid. Het Zuiden was niet meer "donker", de ontwikkeling van het kapitalisme zelve maakte aan dit sprookje een einde. Het Zuiden was sneller geïndustrialiseerd dan vele andere delen van Nederland. De arbeiders, die nog kort geleden van het land afkomstig waren, kregen thans in de bedrijven een opvoeding, die geheel in tegenstelling heette te staan tot de katholieke ideologie. Uit de ontwikkeling in Brabant en Limburg bleek, aldus De Groot, dat de C.P.N. zich meer dan vroeger moest oriënteren op het werk in de zuidelijke provincies, waar een groot industrie-proletariaat leeft en welke gebieden een vesting van de partij konden worden.

Het actuele verschijnsel, dat de C.P.N. thans via al haar publiciteitskanalen een zeer brede propaganda voert voor het oprichten van actiecomité's in de bedrijven en in het verbreiden van zulke reeds bestaande comité's, houdt met de hiervoren weergegeven inzichten nauw verband. Juist zulke actie-comité's in de bedrijven zullen de taak hebben om zoveel doenlijk bemanteld te werken. Ook de E.V.C. schijnt in die richting te zijn geïnstrueerd. Kennelijk hopen de communisten zodoende uiteindelijk ontwrichting van de industrie tot stand te brengen.

Voorals andersdenkenden moeten voor deze activiteit worden gewonnen, onder de eenheidsleuze: voor 10% loonsverhoging.

In de resolutie van de partijconferentie werd vastgesteld, dat de partij een besliste en taai volgehouden strijd moest aanbinden tegen de toestand, dat het zwaartepunt van het werk en de organisatie van de partij nog altijd lag bij de algemene propaganda en niet bij het werk in de bedrijven.

Zo spoedig mogelijk moest worden bereikt, dat "de bedrijfsafdelingen een zelfstandig en actief politiek leven leiden, bestuurd door een gekozen bestuur en met zelfstandige inning der contributie". De bedrijfsafdelingen dienden de grootst mogelijke hulp te ontvangen van de partijafdeling in de gemeente of wijk, waar het bedrijf gevestigd was. Brigades van partijgenoten uit zulke afdelingen, die zelf niet in het bedrijf werkten, moesten de bedrijfsafdeling helpen bij de verkoop van literatuur, uitgave en verspreiding van de bedrijfskrant, onderlinge verbinding en bescherming van de leden der bedrijfsafdeling. Ook hier dus de opzet om de communistische bedrijfsactiviteit zo min mogelijk te voeren met personen, die in een bepaald bedrijf bekend staan als communist doch met partijgenoten van andere bedrijven. De bedrijfsafdeling en haar leden individueel dienden dan ook, volgens de resolutie, beschermd te worden "tegen de spionage der directies en der imperialistische geheime diensten, die in de bedrijven werkzaam zijn". Dus ook hier nogmaals een expliciete bevestiging van het mantel-karakter der beoogde communistische bedrijfsactiviteit.

Overigens kon geenszins worden waargenomen, dat men van harte instemde met de door de leiding gelaste oprichting van C.P.N.-bedrijfs-

afdelingen, geheel los staande van de gewone afdelingen der partij. Alleen te Amsterdam, waar de C.P.N. verhoudingsgewijs over het meeste kader beschikt, konden tot dusverre de zelfstandige bedrijfsafdelingen het ruimst worden uitgebouwd, zij het ook daar eerst na overwinning van interne weerstanden. Elders in den lande bleven de bedrijfsafdelingen, voor zover ze tot stand kwamen, van weinig betekenis. De geringe getalsterkte der communisten in de bedrijven is nochtans niet doorslaggevend. Zelfs een klein groepje partijgenoten, verenigd in een bedrijfsafdeling, zou stemming kunnen maken onder medewerkers en hen met behulp van werkelijke of denkbeeldige grieven kunnen trachten te beïnvloeden tegen Uniebondsbestuurders en/of directies. Het was derhalve begrijpelijk, dat de C.P.N.-leiders bleven aandringen op een zo intensief mogelijk ageren van de partijleden in de bedrijven.

De C.P.N.-bedrijfskranten, die het aantal bedrijfsafdelingen der partij verre overtreffen, zullen daarbij de ruggegraat van deze ondernemingsacties blijven, ongeacht de scherpe critiek van de partijleiding op hun redactionele inhoud. Zij wekken telkens weer op tot "actie en eenheid". In de "Mijnlamp" (Dec. '49) bijv. werden katholieke, christelijke, A.B.W.M. en A.N.M.B.-georganiseerden in Limburg opgewekt tot eensgezind optreden in de strijd voor loonsverhoging en toeslag op de pensioenen. Vooral op de actie voor loonsverhoging werd ook in andere bedrijfskranten de nadruk gelegd. Slechts wanneer het om financiële verbeteringen ging, zo redeneerde men van partijwege, waren de arbeiders in beweging te brengen en tot staking over te halen. In feite bleek er hoegenaamd geen stakingsbereidheid aanwezig, doch ook hier was de wens, dat het zover zal komen, de vader der gedachte.

De voor-oorlogse communistische partij in Nederland werkte nog met kleinere eenheden, o.a. met zgn. straatkernen. Het leverde destijds blijkbaar geen gunstige resultaten op. Desondanks heeft de Partijconferentie t.a.v. de plaatselijke C.P.N.-afdelingen thans gelast binnen de kortst mogelijke tijd te bereiken "dat in gemeenten, waar de afdelingen een te groot ledental hebben om een goed functioneren van de partij mogelijk te maken, een reorganisatie plaats vindt in die voege dat kleinere eenheden gevormd worden van een zodanige omvang, dat zij in huiskamers kunnen vergaderen".

Het valt nog te betwijfelen of met het onvoldoende kader doelmatig leiding kan worden gegeven aan deze kleinere groepjes; zij zullen op zodanig peil moeten worden gebracht, dat zelfstandig beslissingen kunnen worden genomen, welke niet indruisen tegen de centrale richtlijnen van de partij.

Betreffende de keuze van het politieke kader i.c. partijbestuur, districts-, onderdistricts-, bedrijfs- en plaatselijke afdelingsbesturen, stelde de Conferentie o.m. vast dat "als voornaamste maatstaf wordt aangelegd, dat de gestelde kandidaat bij de uitvoering van de

partijpolitiek resultaten heeft behaald". Hier werd dus een stok achter de deur geplaatst tegen passiviteit en laksheid, welke de C.P.N. als een groot euvel voelde.

De scholing en de kaderopleiding werden eveneens op de helling gezet, omdat zij tot dusverre onjuist en onvoldoende/zouden zijn gebleken. Een grote plaats moest aan de organisatievraagstukken en het praktische partijwerk worden ingeruimd. Verzuimd was de kaders op te leiden en nieuwe kaders uit de leden aan te kweken. De scholing was te theoretisch geweest en in de praktijk vrijwel waardeloos gebleken. De centrale partijschool zou opnieuw worden geopend. Sedert de vordering in 1949 van het Louis de Visser-huis te Laren was ze niet meer opengesteld.

Het slotgedeelte van de Resolutie der Partijconferentie werd gewijd aan de werving voor partij en pers. De stelling van De Groot werd beaamd, dat het ledenverlies van het afgelopen jaar uitsluitend was veroorzaakt door de slechte werking van de partij-organisatie.

Ter verbetering van de inhoud van het partijdagblad moest "de opbouw van een net van correspondenten uit de bedrijven en plaatsen" krachtig worden voortgezet. In "De Waarheid" (1-12-'49) was vermeld, dat het eerste corps arbeiders-correspondenten, dat in de laatste maanden werd gevormd, te Amsterdam had geconfereerd o.l.v. Harry Verhey. Laatstgenoemde is de geestelijke vader van dit zgn. Arcor-systeem. De "arcors" worden gerequireerd uit de abonné's van "De Waarheid". Zij moesten zorgen voor berichten uit de bedrijven, de vakbeweging en het verenigingsleven (damclubs, speeltuinverenigingen etc.). Het ook reeds voor 1940 bestaande systeem van vrijwillige arbeiders-correspondenten (arcor-berichtgeving) beoogt de actualiteit en strijdbaarheid van de krant te verhogen. De C.P.N. poogt deze wijze van verslaggeving uit de bedrijven nog uit te breiden tot het doorgeven van andere berichten en fotomateriaal. Wellicht levert het arcor-systeem ook exploitatievoordelen op.

De uitgave van een Gids voor de arbeiders-correspondenten werd als bijna voltooid aangekondigd. Voorts werd besloten een arcor-bulletin te verspreiden. Het zal de schriftelijke verbinding zijn tussen de Waarheid-redactie en deze arbeiderscorrespondenten. Het genoemde bulletin zou al het werk kritisch en zelf-critisch bespreken.

Het Jan Postma Pers en Propaganda-Fonds (P.P.P.-fonds), in 1946 gesticht, is nu wederom actief. Het werd tijdens de propaganda voor de Waarheidsobligatieleningen naar de achtergrond gedrongen. Volgens de publicaties zou dit thans succesvol werken en de financiële positie van het dagblad enigermate helpen versterken.

De teruggang van het partijdagblad kon nog niet tot stilstand worden gebracht ondanks een verhoogde wervings- en colportage-activiteit. Bij de abonnementswerving bleef men aanzienlijk beneden de beoogde cijfers. Het Partijbestuur zag blijkbaar in, dat de aanvaankelijk gestelde taak om voor 1 Maart 1950 6000 nieuwe abonné's te winnen niet te vervullen was. In de resolutie werd de oorspronkelijke taak althans doodgezwegen.

III. NEVEN- EN MANTELORGANISATIES VAN DE C.P.N.

Gedurende de jongste verslagperiode was opvallend weinig eigen activiteit van de communistische neven- en mantelorganisaties waar te nemen. Generlei demonstraties en campagnes van bijzonder belang werden gehouden.

A.N.J.V.

Het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond kwam de organisatorische inzinking, waarmede het de laatste maanden kennelijk had te kampen, nog niet te boven. Het voornaamste levensteken van het A.N.J.V. was slechts een formele bijvalsbetuiging aan de door de C.P.N. gevoerde campagne voor 10% loonsverhoging, waaraan vanzelfsprekend ook de E.V.C. als strijdpartner meedeed. Het A.N.J.V. protesteerde in een schrijven van zijn hoofdbestuur aan de Ministerraad tegen de loonpolitiek van de Regering. In de eerste plaats, aldus het protest, omdat de jeugdige arbeiders(sters) tot 18 jaar niets kregen en de lonen van de jongeren van 18 tot 23 jaar zouden worden aangepast. "Met klem" werd de eis gesteld aan alle werkenden, ongeacht leeftijd en geslacht, 10% loonsverhoging toe te kennen.

E.V.C.

Het Verbond van Bedrijfsbonden "Eenheidsvakcentrale" deed ook al weinig meer dan zich solidariseren met de agitatie van de C.P.N. tegen het Regeringsbeleid. Berend Blokzijs, teruggekeerd van de Oost-Aziatische Vakbondsconferentie te Peking, schreef in "De Waarheid" (24-12-1949) een hoofdartikel onder de kop "Arbeiders, verenigt U in de strijd voor 10 pct". Ook hier geen eigen stem maar een echo van de protesten der C.P.N.-leiders. In het artikel werd o.m. gesproken over de "krokodillentranen" van de bestuurders van de K.A.B., het N.V.V. en het C.N.V. Zij hadden, aldus Blokzijs, wel hun teleurstelling uitgesproken over het feit, dat de 5 pct. loonsverhoging niet bindend werd doorgevoerd, maar met nadruk verklaard zich "niettemin bij de door de regering gewenschte procedure naar te leggen". Dit hield volgens de E.V.C.-voorzitter in een afstand doen van iedere loonsverhoging, indien de werkgevers die niet wensen te geven. Het paste z.i. niet in het kader van de "regeringsprocedure" loonsverhoging door strijd af te dwingen.

Blokzijs' geestdriftige indrukken, opgedaan tijdens zijn kort verblijf in "bevrijd China", werden door de communistische pers (Waarheid - E.V.C.-organen) in grote opmaak verbreid.

De E.V.C. probeerde in December wederom de D.U.W.-arbeiders tot staking aan te zetten. Dit streven kwam o.m. tot uiting in een te Arnhem d.d. 23-12-1949 gehouden openbare vergadering van de A.B.W.B. (bedrijfsbond bouwnijverheid). De voorzitter van het Landelijk D.U.W.-bureau van de E.V.C., Pierre van Raamsdonk, wakte de arbeiders op tot klassenstrijd en eenheid van actie als enige middelen om de reactie te dwingen aan de slechte toestanden een einde te maken. Hiertoe moesten

overal op de objecten en in de buurten actiecomité's worden opgericht. Ook de vrouwen moesten daaraan actief deelnemen. Zijn advies luidde: "de schop in de grond", met andere woorden staken. De gevolgen daarvan bagatelliseerde Van Raemsdonk voornoemd met de opmerking: "Als ze je dan ontslaan zorgt Sociale Zaken wel voor je" (dus niet de E.V.C.-stakingskas). De arbeiders zouden dan mooi de tijd hebben om met z'n allen de straat op te gaan. Zij zouden dan zien, dat ze (de reactie) zo bang als wezels zijn.

Dit advies bleek niet op zichzelf te staan. Begin Januari 1950 kwamen te Zwolle in openbare vergadering een aantal werklouze huisschilders bijeen met twee E.V.C.-bestuurders. Onder een 30-tal van deze arbeiders was ongerustheid ontstaan, dat zij na drie weken overbruggingssteun te hebben ontvangen in de D.U.W. worden geplaatst en de steun zal worden ingehouden. Deze schilders vormden deswege een voorlopige contactcommissie.

De E.V.C.-verbondsbestuurder Wessel Hartog, die deze mensen toesprak, merkte o.m. op, dat de D.U.W. zoveel mogelijk moest worden gesaboteerd. Dit alles behoorden de arbeiders evenwel zelf uit te maken. Zij dienden een besluit te nemen, dat kon leiden tot een "goed stukje strijd". De E.V.C. zou hun van haar kant gaarne steun geven. Zij moesten echter niet denken, dat de E.V.C. dit deed om zieltjes te winnen. Hartog zeide wel te weten, dat men de E.V.C. communistisch noemt. Een ieder, ongeacht zijn politieke of godsdienstige overtuiging was echter welkom in de E.V.C. Hartog adviseerde de vergaderden niet zelf het initiatief te nemen. "Ga gewoon stempelen, maar dan ook allemaal tegelijk. Handel niet te voorbarig. Laat men eerst met maatregelen komen, kiest vast een bestuur of contactcommissie, die jullie belangen kan behartigen, niet alleen nu doch ook voor de toekomst".

Toen een der aanwezigen informeerde wat er ging gebeuren, wanneer de betrokkenen met hun actie nu eens geen resultaat boekten en door eenparige weigering om naar de D.U.W. te gaan van de steun zouden worden uitgesloten, antwoordde Hartog: "De E.V.C. is geen verzekeringsmaatschappij". Zij kon deze zaak niet financieel steunen. De E.V.C. zou de betrokkenen wel gaarne met raad bijstaan. Men diende overigens met steunlijsten te werken. Hartog vertrouwde, dat de solidariteit onder de arbeiders van Zwolle groot genoeg zou blijken te zijn. Reeds het op straat werken met steunlijsten noemde Hartog een middel om arbeiderseisen ingewilligd te krijgen, daar "men" er een hekel aan had, dat zulks gebeurde.

De E.V.C.-bestuurder maakte tenslotte één voorbehoud. De arbeiders dienden zich alvorens te besluiten ernstig te beraden met het oog op de consequenties. De E.V.C. kon zoals gezegd geen financiële steun geven aan niet bij dit verbond aangesloten arbeiders.

"De Vrije Katheder".

Zoals in het voorgaande hoofdstuk terloops werd vermeld, deed de C.P.N. een aanval op het politiek uiterst linkse maandblad "De Vrije Katheder", n.a.v. het artikel "Ergerden toen" van H. Ritsema, geplaatst

in het Kerstnummer 1949. Het was een nabeschouwing over de herdenking van Stalin's 70ste verjaardag, waarin o.m. werd beweerd, dat velen weer menen "in spot en hoon kracht te vinden voor afweer tegen het andere, het nieuwe, het (wie weet?) superieure".

Vervolgens deze passage:

"Laat er geen misverstand zijn. De wereld bestaat niet uit wit en zwart. Wie in die wereld poogt een vrije geest te bewaren, staat niet alleen ontzet, walgend en strijdbaar tegenover al die lieden die - maar al te vaak gelovend op gezag - verguizen wat zij beter behoren te kennen en thans ook beter kunnen kennen. Er besluipt hem ook een zekere gedeprimeerdheid als hij anderen - ook zij maar al te vaak gelovend op gezag - zulke grote factoren in onze tijd als de volkenge-meenschap Sowjet-Unie en de man Stalin beaat en mateloos ziet toekirren met een byzantinisme, dat elke ware liefde alleen maar van haar luister en haar waardigheid beroven kan. Wie de betekenis van de Sowjet-Unie en van Stalin voor onze tijd en voor latere tijden werkelijk hoog aanslaat, kan zich over zoveel goedkope stroopsmeerdrijf alleen maar bedroeven".

Een artikel van Marcus Bakker (Waarheid 21-12-1949) was de eerste openbare reactie van communistische kant. De koppen "De Vrije Katheder - Vriend of tegenstander? - Over zwijgende intellectuelen en valse progressiviteit" gaven de strekking van deze critiek reeds enigermate aan. "De Vrije Katheder", eens een gewichtige steun in de strijd tegen de Duitsers, gaf, volgens de A.N.J.V.-voorzitter Bakker, in de strijd tegen de nieuwe bezetters, de Amerikanen en hun oorlogsplannen geen enkele steun - integendeel". De noodzaak van duidelijkheid was, volgens de schrijver, de laatste maanden alarmerend scherp gebleken. Er was een verschijnsel geconstateerd, dat de naam Titoïsme had gekregen en dat neerkam op een schijnradicalisme; "dikwijls een voor het oog afwijzen van de Amerikaanse politiek, gepaard gaande met het kweken van onderschatting en wantrouwen ten opzichte van de Sowjet-Unie en haar leiders".

De redactie van de V.K. had, aldus Bakker, niet gezien, dat h. t. in deze dagen gaat om: vóór of tegen de Sowjet-Unie. "En na een smerig stukje van een zekere Van 't Reve deze zomer is de Sowjet-Unie in de laatste maanden uit de Vrije Katheder verdwenen, waarmee alle quasi-intellectuele leugens uit andere bladen onbeantwoord blijven en de "Vrije Katheder" dus objectief het kamp van de tegenstanders versterkt".

Bakker concludeerde, dat het blad de verwarring onder zijn vooruitwillende lezers alleen maar groter maakte, dat het desorganiserend werkte en daarom niet als spreekbuis van progressieve mensen diende te worden beschouwd.

Op Vrijdag 30 Dec. '49 deed F.B(aruch) in "De Waarheid" eveneens een aanval onder de titel "Valse Vrienden". De schrijver vermoedde dat zich achter het pseudoniem H. Ritsema Mr Davids van "De Groene Amsterdammer" verborgen hield. Ritsema hield de lezers "de vlag van de objectiviteit voor". Hij had "die vlag opgevouwen en het venijn erin verpakt" in de hoop dat "de intelligente lezers" het ook zouden

slikken.

H. Ritsema verweerde zich in een schrijven aan de hoofdredactie (Waarheid 11-1-50) uitsluitend tegen de aanval van F.B. Hij besloot met de vraag welk belang laatstgenoemde met zijn stuk meende te dienen. Daarop volgde een feitelijk slecht gefundeerd naschrift van Baruch. Kennelijk heeft de partijleiding eerst na dit kraakeel haar houding bepaald. Zij moest de stukken krammen. De aanvallen op de V.K. gedaan werden blijkbaar te onbesuisd geacht zodat het Dagelijks Bestuur der C.P.N. ook tot die zijde zijn vermaningen meende te moeten richten. In een Kort Verslag (Waarheid 20-1-50) werd dit op voorzichtige wijze gedaan.

De tactiek van Marcus Bakker en F. Baruch werd niet gevolgd door het Dagelijks Bestuur van de Partij. Wat bij hen beiden nog een frontaal offensief leek werd thans veranderd in een flankaanval, waarbij zelfs nog complimentjes aan de redactie van "De Vrije Katheder" werden gemaakt.

Het Dagelijks Bestuur verklaarde n.l. het erover eens te zijn, dat "De Vrije Katheder" als progressief orgaan van intellectuelen een belangrijke bijdrage kan leveren tot de strijd voor vooruitgang en vrede. Dat in zulk een orgaan discussies gevoerd werden, heette natuurlijk. Minder natuurlijk was het, wanneer van de discussie gebruik werd gemaakt om de "argumenten" van de oorlogsvoorbereiders te propageren. Om die reden alleen, aldus het Dagelijks Bestuur, had "De Waarheid" hiertegen stelling genomen. Wel werd geconstateerd: "De leden van de C.P.N., die van de redactie en de directie van de "Vrije Katheder" deel uitmaken, hebben dit karakter van het artikel van de heer Ritsema niet opgemerkt".

Nog erger: Zij hadden verzuimd "de ideologische oorlogsvoorbereiding, waaraan dit artikel voet geeft, te ontmaskeren en aan de kaak te stellen. Zij waren het er zelfs in grote trekken mede eens".

A.B.C.

De Arbeidersbond voor Cultuur, zoals bekend voortgekomen uit de voormalige Stichting Radio Werkend Nederland, bezit sedert 1949 een eigen maandblad. De afleveringen November, December en Januari verschenen inmiddels en bevestigden door wezen en inhoud, dat de A.B.C.-leiders zich doelbewust op communistisch standpunt stellen. Wel wordt getracht arbeiders in zo breed mogelijke lagen te bereiken. De bond wil immers een massa-organisatie worden. De communist G. Harmsen propageerde nochtans in het December-nummer de beginselen van de onverzoenlijke klassenstrijd. Willen wij, aldus zijn betoog, de strijd voor een nieuwe maatschappij met succes voeren dan is het noodzakelijk, dat de arbeiders als klasse zich een zelfstandige mening vormen en zich ontworstelen aan het burgerlijke denken. Dit laatste immers krijgt ieder op school, door de radio, de pers en de film.

Het ontwikkelen en versterken van klassebewustzijn dīste volgens Harmsen bewuste strijd, want het ontwikkelde zich niet vanzelf. In het November-nummer werd reeds ter inleiding vermeld, dat de Bond de kunstgenietingen in bewust-proletarische banen pootde te leiden. Ten aanzien van liefhebberij-toneelspel werd bijvoorbeeld opgemerkt, dat men in deze tijd niet kan volstaan met de arbeiders en arbeidersvrouwen "problemen van avondse milieu's met krekende baronnen of/zwijmelende juffrouwen" voor te zetten. Deze tijd vroeg krachtiger kost.

Het nieuwe maandblad vermeldt als redactieleden: W. Berg, Dr Jules de Leeuwe, Dr E. Rebling, J. van Gelder-Scheffer (secr.) en als medewerkers: Dirk van Beek, Eva Besnyó, M. van Ende Boas, Lion Contran, Wim Gaffel, B. Guntenaar, Ber Hulsing, Sonja Prins, Mary Smithuysen, Kees Smulders, Ferd. Sterneberg, Eva Tas, Cor Zwart, e.a. Het zijn meest bekende figuren uit communistische kringen in Nederland en daarmede sympathiserenden.

Het redactie-secretariaat is Felix Meritis, Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Het inleidend artikel in het eerste (November)nummer herhaalde de stelling, dat de Arbeiders Bond voor Cultuur de strijd heeft aangebonden "tegen het cultuurbederf van de burgerlijke samenleving". Bijgestaan door een Culturele Bestuursraad, "bestaande uit progressieve intellectuelen en kunstenaars" wilde de A.B.C. waarborgen, dat aan het werkende volk het beste zou worden geboden tegen zo laag mogelijke toelagsprijzen. Het maandblad, dat typografisch een welverzorgde indruk maakt (een elke maand in andere kleur gedrukt omslag, talrijke foto-illustraties, voorbeelden van notenschrift e.d.) wordt beschikbaar gesteld tegen opvallend lage abonnementsprijzen (f. 1.20 per jaar).

Slechts een ruime oplage kan ten deze leiden tot redelijke exploitatie. De A.B.C. houdt zich met allerlei facetten van het culturele leven bezig teneinde de kring van belangstellenden zo ruim mogelijk te maken. De redactie zal zich wijden aan toneel, zang en dans, muziek en film. Voor het lidmaatschap van de Arbeidersbond voor Cultuur betalen aangeslotenen 15 cent, hun gezinsleden 10 ct. per maand. Ook daaruit blijkt, dat de leiding er alles op heeft gezet om van de A.B.C. een massa-vereniging te maken.

Het maandblad A.B.C. is thans ook het orgaan van de Bond van Socialistische Zang- en Muziekverenigingen geworden. Het eigen blad van laatstgenoemde bond hield na een driejarig bestaan op in zijn oude vorm te verschijnen. De Bond zelf, waarbij 38 koren zijn aangesloten, ging collectief op in de A.B.C.

Ter bevordering van het toerisme wil de A.B.C. het in de afgelopen zomer uitgewerkte initiatief uitbreiden om vacantiestapjes te maken. Daarvoor zal een eenvoudig spearsysteem worden ingevoerd.

Het landelijk bestuur wil nog speciaal in Amsterdam een grote revue voorbereiden, die een avond zal vullen. Deze zal ook in andere grote steden en in de provincie worden opgevoerd. Daarvoor heeft het maandblad gegadigden opgeroepen.

De Arbeidersbond voor Cultuur maakte voorts bekend in de week van 18 tot 26 Maart 1950 een Cultureel Festival te Amsterdam te houden met een zangersfeest ten besluite. Een wedstrijd voor amateur-toneelverenigingen, een aantal concerten alsmede film- en toneelvoorstellingen zullen er tevens deel van uitmaken. Voor elke voorstelling zal de toegangsprijs laag worden gehouden (maximaal 60 ct.). Tevens zullen passe-partouts voor meerdere voorstellingen worden verkocht. De organisatie van het festijn werd in handen gelegd van een werkkomité, bestaande uit Mery Smithuyzen, Lien Pos-van Amerongen, Jeanne van Gelder-Scheffer en Ferd. Sterneberg.

Tot heden bleek de genoemde Arbeidersbond, welke - zoals bekend - in de plaats van de stichting Radio Werkend Nederland is gekomen, zijn activiteit in hoofdzaak in de hoofdstad te ontplooiën.

In de herfst van het afgelopen jaar kwam een der afdelingen in Amsterdam-West met een eigen gestencild mededelingenbladje, de A.B.C. kroniek. De omschakeling van R.W.N. naar A.B.C. had destijds juist plaats gevonden. In November 1949 kwam dan het centrale contact tot stand in de vorm van het eigen landelijk orgaan, "A.B.C." voornoemd.

Landelijk Actie-Comité Schoonhoven.

Het feit dat 22 zkn. Schoonhoven-militairen in December j.l. voor de Krijgsraad te Rotterdam moesten verschijnen, die 19 van hen tot vrijheidsstraffen veroordeelde, grepen de communisten aan voor het verder voeren van hun agitatie.

"De Waarheid" deed zulks in velerlei vorm, o.m. ter aanbeveling van het optreden van het Landelijk Actie-comité Schoonhoven, dat enkele dagen voor het begin van het "monsterproces" bij de Minister van Oorlog om een audiëntie had verzocht.

Men heeft voorts getracht om de strijd van de "Schoonhovenjongens" te populariseren door een Kerstmis-pakkettenactie. Vooral leden van de communistische Nederlandse Vrouwenbeweging werkten daaraan mede; in het bijzonder in Amsterdam en Den Haag.

"De Waarheid" (4-1-'50) gewaagde dienaangaande van een prachtige uiting van solidariteit. "De jongens van Schoonhoven moeten vrij", aldus het commentaar van het C.P.N.-dagblad. De Krijgsraad bleef zware vonnissen vellen, terwijl (volgens "De Waarheid") in alle landen ter wereld het nieuws van de felle actie te Schoonhoven als een bom zou zijn ingeslagen, en uit binnen- en buitenland "namens miljoenen vredelievende mensen" de eis bij de Regering was kenbaar gemaakt, dat de weigeraars en onderduikers in vrijheid moesten worden gesteld. De Regering moest, aldus "De Waarheid", reeds rekening houden met de verontwaardiging in binnen- en buitenland. Daarom moest men amnestie blijven eisen, overal en iedere dag; vandaar de publicaties over de acties van het Schoonhoven-comité en van desbetreffende protesten, o.a. van de Wereldfederatie van Democratische Jeugd (W.F.D.Y.). Ook deze internationale organisatie protesteerde telegrafisch bij de Nederlandse Regering tegen de veroordeling van de Schoonhoven-soldaten, die geweigerd hadden zich in te schepen voor Indonesië.

IV. ANDERE GROEPERINGEN.

Vlam-groepen.

Frits Kief, wiens naam in de loop van 1949 om tactische redenen uit de opgave van de Vlam-redactie verdween, keerde daarin begin 1950 terug. Kief, de Indonesiër Darsono en Lies van Wezel (de afgetreden redactie-secretaresse) vormen thans een trio, dat de redactionele leiding van dit "socialistisch weekblad voor vrijheid en cultuur" met ingang van de nieuwe jaargang vergroten. Het blad constateerde zelf, dat alle drie oude bekenden waren en dat deze uitbreiding in feite niets veranderde aan de sinds lang bestaande situatie. De opneming van Darsono in de redactie moest, vooral nu de vrijheidsstrijd der Indonesische volken zijn bekroning had gekregen, gezien worden "als een symbool van onze verbondenheid met de Jonge Indonesische Republiek".

Voor de lezers werd te Amsterdam (18-12-1949) de vierde (openbare) Vlam-conferentie belegd, waaraan circa 80 personen deelnamen. De voorzitter, Dirk SCHILP, directeur van het blad, memoreerde o.a., dat "De Vlam" met zijn 2000 trouwe lezers van week tot week de belangrijke punten uit de politiek naar voren had gebracht en behandeld vanuit zuiver socialistisch standpunt. De "leden en vrienden" van De Vlam dienden thans hun houding voor de toekomst te bepalen.

De redacteur Jef Last hield vervolgens een inleiding, sprak over de vroegere en de huidige financieel hachelijke positie van het blad. De Buskes en andere trouwe vrienden van "De Vlam" konden volgens Last door grote activiteit het grootste gevaar, nl. verdwijning, afwenden. De Vlam hoette nochtans in een bijna niet te verhelpen geldnood te verkeren. Een van de gevolgen daarvan was, dat de Vlam-beweging in 1949 niet vertegenwoordigd kon zijn op het Parijse congres van de Socialistische Beweging voor een Verenigd Europa (U.S.S.E.). Dientengevolge verdwen Nederland uit het desbetreffende internationale comité.

In verband met de Indonesië-kwestie zeide Last, dat De Vlam de zelfstandigheid van dat land steeds had gezien als een natuurlijk recht. Deze overtuiging was volgens spreker door de huidige leiders van Indonesië gewaardeerd. Van hun zijde was gezegd, dat geen enkele politieke opvatting t.a.v. Indonesië zo sympathiek was als die van "De Vlam".

Ter conferentie werd door enige personen critiek geoeffend op de h.i. te intellectuele toon van het blad.

De voorzitter las nadien een resolutie voor. Zij behelsde verwerping van communisme en reformisme, welke valse uitingen van het socialisme werden geacht.

Het weekblad "De Vlam" uitte ook de laatste maanden herhaaldelijk scherpe afkeuring over het politiek en economisch regeringsbeleid. In het artikel "Een verloren ronde" (Vlam 7-1-50) werden regering en vakbeweging, meer speciaal het N.V.V., ernstig in gebreke gesteld. Geconstateerd werd dat regering noch vakbeweging een socialistische politiek hadden gevoerd. De ondernemers wonnen de derde loonronde

principieel, omdat de regering door het niet verplichtend stellen van de 5% loonsverhoging gezwicht bleek voor de druk van de ondernemers. "De Vlam" schreef te dien aanzien:

Deze derde loonronde was de eerste ronde klassenstrijd in de Stichting van de Arbeid..... en het is voor de vakbeweging een verloren ronde geworden".

In hetzelfde nummer werd gesteld, dat, als men de economie wilde liberaliseren men er maar genoeg mee moest nemen "dat de arbeidersklasse haar eigen wapens, de staking, de go-slow en de sit-down hanteert".

Op de jongste Vlam-conferentie antwoordde de leiding desgevraagd, dat een vakorganisatie, welke op gezag van het buitenland handelt en geen waarechtig socialisme kent, onaanvaardbaar is. Zo moest ook de houding zijn tegenover stakingen, welke niet op de eerste plaats het rechtvaardig belang van de stakers beoogden, maar met andere oogmerken werden ontketend. Een radicaal standpunt werd dus niet zonder meer gehuldigd.

"Legioen der Wereldburgers"

Overzicht no. 5-1949 (blz. 11 t/m 13) bevatte mededelingen over de Wereld Federalisten Beweging (W.F.B.) in het bijzonder met betrekking tot haar uitgetreden hoofdbestuurders P.F.Kremers e.a. In September 1949 koos het congres der W.F.B. een nieuw bondsbestuur waarin politiek onverdachte personen zitting hebben. Mevrouw van der Sluis-Fintelman, thans vice-voorzitster, behoorde oorspronkelijk tot de groep-Kremers. Zij is het enig lid van het oude hoofdbestuur, dat in het nieuwe college is aangebleven. Zoals bekend stichtte Piet Kremers voornoemd zijn "Legioen der Wereldburgers". Het beoogde propaganda voor en activering van de doelstellingen der W.F.B. Tot dusverre bleek dit Legioen nog van weinig praktische betekenis. Het lag in de bedoeling van Kremers in diverse plaatsen van het land zgn. "Vrijcorpscentrales" op te richten. De leiding hiervan moest berusten bij een "Commandant". Verder zou een Vrijcorps bestaan uit vrijwilligers (legionnaires). Van hen zou geen contributie worden geheven. Zij moesten zich alleen ter beschikking stellen voor acties en propaganda. De vrijwilligers behoefden geen lid van de W.F.B. te zijn. In enige plaatsen werd contact opgenomen doch men slaagde er niet in aldaar Vrijcorpscentrales op te richten. Het Legioen gaf een orgaan uit onder de naam "Extra-Editie". Bij een proefstemming te Haarlem werden o.m. 40.000 exemplaren van dit blad verspreid. In Mei 1949 hadden de destijds door de W.F.B. gerooyerde leden A.Dienaar Kok, Dr C.J.Schuurman (voormalige hoofdbestuurdersleden) en G.B.J.Bontje (voormalig secretaris van de W.F.B. te Haarlem) een "Werkgroep tot verdieping van de wereldfederalistische gedachte" opgericht. Het doel van die afscheiding was om, naast de actie voor het Wereldburgerschap en een voorgenomen volksstemming in 1950 ter activering van de massa, aan diegenen, die iets meer van de diepere motieven en problemen wilden weten voorlichting te geven. Zodoende hoopte men kader te kunnen vormen. Te Haarlem werd destijds

zo'n plaatselijke werkgroep opgericht.

V. INDONESIE.

In een der vorige overzichten is er reeds op gewezen, dat de E.V.C. doende was meer invloed uit te oefenen op de hier te lande vertoevende Indonesische arbeiders en dat zij daarbij de helpende hand had van de op het E.V.C.-kantoor werkzame Indonesiër Sudirdjo, hoofdbestuurslid der "Perhimpunan Indonesia". Het P.I.-orgaan "Indonesia Merdeka", dat tevoren verzorgd werd door de bekende Indonesische communist Slamet Faiman te Amsterdam is nu vrijwel geheel onder de invloed van Sudirdjo - en daarmee van de E.V.C. - gekomen. Het blad wordt thans zo goed als volledig door hem samengesteld; het merendeel der opgenomen berichten en artikelen heeft betrekking op de communistisch georiënteerde vakbeweging.

Men wil enige Indonesiërs de zgn. kadercursussen laten volgen. Kennelijk is het streven er op gericht hen op te leiden tot toekomstige voormannen der communistische vakbeweging in Indonesië. Mogelijk kan hierin min of meer een herhaling worden gezien van de activiteit, welke omstreeks de jaren 1924-1925 door uit Indonesië verwijderde extremisten aan den dag werd gelegd. Toen werd namelijk getracht om in Nederland verblijvende Indonesische schepelingen te bewegen na een opleiding in Moskou terug te keren naar Indonesië. Opvallend is, dat ook thans weer ex-schepelingen zijn uitgekozen. Genoemde Sudirdjo is een voormalig schepeling der Koninklijke Marine evenals R. Supinah Imam, die thans belast is met het voeren van de administratie van "Indonesia Merdeka".

Met genoemde Sudirdjo woont samen de ex-Marineschepeling M. Suratno, die reeds een communistische kadercursus heeft gevolgd. Ook nog enkele andere gewezen schepelingen (Indonesiërs) zijn opgenomen in deze kring van Indonesische communisten, die in nauw contact staan met Nederlandse communisten.

Ongetwijfeld zullen de C.P.N. en de E.V.C. voortgaan de communistische activiteit in Indonesië te helpen stimuleren. De regering van de "Republiek Indonesia Serikat" te Batavia heet thans een "Quisling-regering", in wier naam een ongebreidelde terreur tegen de "vrijheidsstrijders" wordt uitgeoefend, aldus een in "De Waarheid" afgedrukte resolutie, welke de Partijconferentie der C.P.N. op 23 en 24 December 1949 te Amsterdam heeft aangenomen. Daarin is ook - enkele dagen voor de soevereiniteitsoverdracht - verkondigd, dat de koloniale oorlog tegen het Indonesische volk wordt voortgezet. De Amerikaanse en Nederlandse imperialisten zouden Sukarno en Hatta gebruiken teneinde Indonesië om te vormen tot een oorlogsbasis tegen het Nieuwe China en tegen de nationale revolutie in geheel Azië. Daarom worden volgens de resolutie steeds meer troepen verscheept.

De C.P.N. zal het vorenstaande bij haar agitatie tegen het imperialisme wel blijven gebruiken.

Voor het verslaan van de imperialistische machten vormt de vriend-

schap met de Sovjet-Unie naar de mening van de "Perhimpunan Indonesia" een hechte basis. De overwinning van de Volkslegers in China zou zulke bewijzen. Deze opvattingen zijn tot uitdrukking gekomen in een telegram van de P.I. aan Generalissimus Stalin ter gelegenheid van zijn 70ste verjaardag, waarin Stalin lof wordt toegezwaaid o.a. voor de steun die hij (en de volkeren van de Sovjet-Unie) aan de koloniale volkeren hebben gegeven in de strijd voor vrijheid en zelfstandigheid.

De "Perhimpunan Indonesia" blijft ontkennen, dat Indonesië soeverein geworden is. Zolang geen communistische overwinning gelijk in China zal zijn bereikt, is er voor de communisten geen sprake van vrijheid. De "Perhimpunan Indonesia" wijkt ook te dien opzichte geenszins af van de opvattingen der C.P.N.-leiders waarvan "de Waarheid" nog getuigde in verband met de Souvereiniteitsoverdracht. Het blad verklaarde namelijk, dat bij de uitbuiting van de Indonesische massa door de koloniale ondernemers thans nog is gekomen de schatplicht aan de Nederlandse Regering.

Dat de "Perhimpunan Indonesia" ook overigens de mening is toegedaan, dat er "niets zal veranderen in Indonesië" bleek uit een toespraak van de P.I.-voorzitter Sunito op een openbare vergadering van de Nederlandse Vrouwen Beweging te Alkmaar. (Het is opgevallen, dat de laatste tijd op vergaderingen van de N.V.B. weer meermalen Indonesiërs, o.a. de hiervoren genoemde Sudirdjo uit Amsterdam, het woord hebben gevoerd).

De op blz. 16 van overzicht No. 11/1949 genoemde Chinese vereniging "Chung San Hui" te Amsterdam hield aldaar ter gelegenheid van haar 4e Dins Natalis een samenkomst. De nieuwe richting, welke deze vereniging heeft ingeslagen, namelijk die van samenwerking tussen Chinezen en Indonesiërs en het bevorderen van goede betrekkingen tussen Indonesië en de Chinese Volksrepubliek, is daar tot uiting gekomen door de aanwezigheid van vertegenwoordigers van Indonesische verenigingen. Ofschoon de P.I. zich geenszins met de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië kan verenigen, heeft haar voorzitter Sunito toch op deze samenkomst het woord gevoerd. Dit vindt verklaring in de omstandigheid, dat er sinds geruime tijd politieke banden bestaan tussen de P.I. en de "Chung San Hui". (Er zijn leden van deze Chinese vereniging, die ook lid van de P.I. zijn). Sunito heeft gewezen op het eclatante succes van de communisten in China, op de stichting van de Chinese Volksrepubliek en op de in de nabije toekomst sterke Chinese invloed in geheel Azië. Hiermede onderstreepte hij in feite deze meer en meer veld winnende gedachte onder de Chinezen.

Na vertoning van de bekende film "Indonesia Calling" van de Nederlandse cineast Joris Ivens, zongen de aanwezigen achtereenvolgens het Indonesische volkslied en dat van de Chinese Volksrepubliek. De gedrukte teksten van beide liederen waren tevoren uitgereikt.

23-1-1950